VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausunto

Vero-osasto

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto
00102 EDUSKUNTA

Hallituksen esitys eduskunnalle 142/2016

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa hallituksen esitystä koskevista verojaostolle jätetyistä kirjallisista lausunnoista. Kirjallisen lausunnon ovat verojaostolle jättäneet Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari ry, Suomen Veroasiantuntijat ry, apulaisprofessori Tomi Viitala, Nokia Oyj ja Verohallinto.

Lausunnot on toimitettu valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö esittää eduskunnalle lausuntonaan kirjallisissa lausunnoissa esille tuoduista seikoista seuraavaa:

1) Verohallinnolle delegoitu määräyksenantovalta

Lausunnoissa on tuotu esiin, että ehdotettu sääntely on melko yleisluonteista ja että Verohallinnolle ehdotetaan VML 14 d §:ssä oikeutta antaa tarkempia määräyksiä maakohtaisen raportin sisällöstä ja toimittamistavasta. Lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että maakohtaisen raportin yksityiskohdat ja toimittamistapa jäävät pitkälti Verohallinnon ohjeistuksen varaan, vaikka verotuksen perusteista tulee säätää perustuslain mukaisesti laissa.

Valtiovarainministeriön lausunto

Ehdotetun VML 14 d §:n 11 momentissa on todettu, että Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä 9 momentissa säädetyn ilmoituksen ja sekä maakohtaisen raportin sisällöstä ja toimittamistavasta.

Maakohtaisen raportin sisältö on kuvattu ehdotetussa VML 14 e §:ssä. Pykälän 1 momentissa on 7-kohtainen luettelo eristä, jotka on maakohtaisesti ilmoitettava. Lisäksi pykälän 2 momentissa on luettelo seikoista (tiedot konserniin tai yritykseen kuuluvista osapuolista, niiden toiminnan luonteesta, käytetyistä tietolähteistä ja valuutasta), jotka on sisällytettävä maakohtaiseen raporttiin. Verohallinnolle delegoitu määräyksenantovalta rajoittuu edellä mainittuihin, 1 momentissa ja 2 momentissa

lueteltuihin kohtiin. Esimerkkinä määräyksen sisällöstä, joka delegoinnin perusteella voitaisiin antaa, voisi koskea konserniin kuuluvien osapuolten tunniste- ja osoitetietoja.

Ehdotetun VML 14 d §:n 11 momentin mukaan Verohallinnolle delegoitaisiin valta antaa tarkentavia määräyksiä tiedon toimittamistavasta. Kyse on vuosittaisesta ilmoittamisvelvollisuudesta ja siten määräyksenantovalta on tältäkin osin perusteltua.

Kuten hallituksen esityksen 142/2016 perusteluista käy ilmi, verotuksen maakohtaisen raportin antaja voi lisäksi halutessaan antaa myös muita tietoja ja selvityksiä, joita raportin antaja pitää tarpeellisina tai jotka helpottavat raportissa olevien tietojen ymmärtämistä. Kyse on siten raportoijalle annetusta mahdollisuudesta antaa tietoa. Näiltä osin Verohallinto voi rajoittaa annettavan tiedon suurinta määrää ja muotoa.

2) Liikesalaisuuksien suojasta

Lausunnoissa on tuotu esiin Verohallinnolle annettavien tietojen salassapitoa koskevia kysymyksiä. Lausunnoissa on kiinnitetty huomiota tilanteisiin, joissa Verohallinnolle annetut tiedot päätyisivät tietojenvaihdon johdosta julkisiksi.

Valtiovarainministeriön lausunto

Verotuksen maakohtainen raportti

Siltä osin kuin ehdotetuissa säännöksissä on kyse verotuksen maakohtaisesta raportista, siihen liittyy viranomaisten välinen automaattinen tietojenvaihto.

Verotuksen maakohtaisen raportin tietoja vaihdettaisiin EU-direktiivin nojalla sekä OECD:n toimivaltaisten viranomaisten sopimuksen nojalla. Sekä EU:n direktiiviin että OECD:n toimivaltaisten viranomaisten sopimuksiin verotuksen maakohtaisesta raportista sisältyy myös salassapitoa koskevia yksityiskohtia.

EU-valtioiden välillä tapahtuva verotuksen maakohtaisen raportin automaattinen tietojenvaihto perustuu niin sanottuun virka-apudirektiiviin ja siten Suomi on sen puitteissa velvoitettu vaihtamaan tietoja toisten EU-valtioiden välillä. Direktiivissä on tietojenvaihtoa ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

OECD:n puitteissa verotuksen maakohtaisen raportin tietoja on mahdollista vaihtaa automaattisesti niin sanotun monenvälisen toimivaltaisen viranomaisten sopimuksen nojalla. Kyseiseen sopimukseen sisältyy muun muassa kriteerejä, joiden perusteella sopimukseen voi liittyä. Edellytyksenä on, että sopimusosapuoli on tietojenvaihdon alkamishetkellä osapuolena ns. virka-apuyleissopimuksessa (”Euroopan neuvoston ja OECD:n yleissopimus veroasioissa annettavasta keskinäisestä virka-avusta”). Kyseisessä sopimuksessa, joka on Suomessa eduskunnan hyväksymä ja lailla voimaansaatettu, on salassapitoon liittyvää sääntelyä.

Sen lisäksi, että verotuksen maakohtaisen raportin automaattinen tietojenvaihto OECD-sopimuksen nojalla edellyttää sopijakumppanin liittymistä edellä mainittuun yleissopimukseen, toimivaltaisen viranomaisten sopimuksessa maakohtaisesta raportista on sen voimassaoloaikana tiedon käyttöön ja salassapitoon liittyviä ehtoja ja

sanktioita sekä sopimuksen päättymistä koskevia edellytyksiä. Ehdot liittyvät esimerkiksi automaattisen tietojenvaihdon keskeyttämiseen ja sopimuksen purkamiseen.

Siirtohinnoitteludokumentointi

Siirtohinnoitteludokumentointi, johon liittyy lakiehdotuksen 14 b §, on Verohallinnolle Suomessa annettavaa tietoa. Siihen ei lähtökohtaisesti liity automaattista tietojenvaihtoa valtioiden välillä.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa on esitetty, esimerkiksi 14 b §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisella kuvauksella konsernin liiketoiminnasta tarkoitettaisiin yleisen tason kuvausta konsernin liiketoiminnasta. Lisäksi on huomioitava, että pykälän 1 momentin 6 kohdan mukainen edellytys sisällyttää siirtohinnoitteludokumentointiin tiedot konsernin ennakollisista kannanotoista, jotka koskevat hinnoittelua ja tulon allokoitumista, tarkoittaisi esityksen perusteluissakin mainitulla tavalla vain listausta sopimuksista ja lyhyttä kuvausta niiden osalta. Ehdotetun 14 b §:n 2 momentin 9 kohta puolestaan sisältää edellytyksen esittää Suomessa olevan verovelvollisten liiketoimia koskevat ennakolliset kannanotot ja sopimukset. Tällöin kyse on siis tilanteesta, jossa jokin toinen valtio on antanut kyseisen verovelvollisen liiketoimia koskevan kannanoton tai tehnyt sopimuksen, jossa Suomi ei ole osapuoli mutta jotka kuitenkin liittyvät Suomessa olevan verovelvollisen verotukseen.

Jos Suomi vaihtaa tietoja toisen valtion kanssa toisen valtion pyynnön johdosta (ei automaattisesti), se voi tapahtua esimerkiksi verosopimuksen nojalla ja sen sisältämien edellytysten ja salassapitosäännösten puitteissa.

3) Verotuksen maakohtaiseen raporttiin liittyvä veronkorotus

Lausunnoissa on tuotu esiin, että verotuksen maakohtaisen raportin toimittamiseen liittyviä sanktioita ei pitäisi määrätä täysimääräisinä ensimmäisinä vuosina.

Valtiovarainministeriön lausunto

Ehdotettu VML 32 § 5 momentti verotuksen maakohtaista raporttia koskevasta veronkorotuksesta säätelee veronkorotuksen enimmäismäärän.

Esimerkiksi aiemmin vuonna 2007 voimaantulleisiin, siirtohinnoitteludokumentointia koskeviin säännöksiin liittyvässä valiokuntamietinnössä ja Verohallinnon ohjeistuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, miten siirtohinnoitteludokumentoinnin veronkorotusta koskevia säännöksiä on sovellettava ensimmäisinä vuosina.

4) Verotuksen maakohtaisen raportin käyttö

Lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että direktiivin sisältämä rajoitus liittyen verotuksen maakohtaisen raportin käyttöön siirtohinnoitteluoikaisujen yhteydessä on sisällytettävä lakiin.

Valtiovarainministeriön lausunto

Virka-apudirektiivin muutos (2016/881), joka koskee verotuksen maakohtaista raporttia, implementoidaan lailla Suomen lainsäädäntöön. Siten direktiivi on Suomessa lakina voimassa. Direktiivi ei poikkea OECD:n ohjeistuksesta maakohtaisen raportin sisältämien tietojen käytön osalta.

Kuten verotuksen maakohtaista raporttia koskevassa hallituksen esityksessä on todettu, direktiivin mukaan maakohtaisen raportin tietoja voitaisiin käyttää verotuksen riskianalyysiin ja tarvittaessa myös muuhun taloudelliseen ja tilastolliseen analyysiin. Verotuksen riskianalyysillä tarkoitettaisiin kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla viranomaiset pyrkivät arvioimaan verovelvollisten verotukseen liittyviä riskejä. Verotuksen riskianalyysi on osa Verohallinnon riskien hallintaan liittyvää toimintaa. Maakohtaisen raportin tietoja käytettäisiin riskien arviointivaiheessa muiden käytettävissä olevien tietojen lisäksi. Arvioinnin jälkeen Verohallinto valitsee kullekin tunnistetulla riskille asianmukaisen toimenpiteen. Toimenpiteitä voivat olla muun muassa verovelvollisen ohjaus, neuvonta, valvontakäynti ja verotarkastus. Maakohtaista raporttia voitaisiin käyttää perustana Verohallinnon lisäselvityksille. Veron määrääminen siirtohinnoittelua koskevissa tapauksissa tapahtuisi jatkossakin verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n soveltamisedellytysten mukaisesti. Siten maakohtaisen raportin lisäksi olisi aina käytettävä muita tietolähteitä ja tarvittaessa pyydettävä verovelvolliselta lisätietoja ennen kuin siirtohinnoittelua koskeva lisäys tehtäisiin verotettavaan tuloon.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Terhi Järvikare

Erityisasiantuntija Leena Aine